

Lærerveiledning Creaza KRLE

Innholdsfortegnelse:

Introduksjon	2
Forsiden	3
Moduler	4
Temaside	4
Podkast	10
Hvordan bruke podkastene?	11
Kreativ tekst	11
Hvordan bruke de kreative tekstene?	11
Temakart	11
Hvordan bruke temakartene?	11
Tematekst	12
Hvordan bruke tematekstene?	12
Religiøse tekster	12
Hvordan bruke de religiøse tekstene?	12
Filosofiske tekster	13
Hvordan bruke de filosofiske tekstene?	13
Dilemmatekster	13
Hvordan bruke dilemmatekstene?	13
Andre tekster	14
Hvordan bruke "andre tekster"?	14
Oppgaver	14

Introduksjon

Velkommen til lærerveiledningen for Creaza KRLE!

Creaza KRLE er et komplett læremiddel i Kristendom, religion, livssyn og etikk for 5.-10. trinn. Det vil si at det dekker hele læreplanen. Her får elevene utforske de ulike religionene og livssynene, samt filosofiske og etiske temaer. De får jobbe med refleksjon og samarbeid. I Creaza KRLE er det fokus på at elevene er kreative og produserer.

Creaza KRLE er et modul- og temabasert læremiddel. Det betyr at vi ikke har satt opp når man skal jobbe med de ulike temaene, og du og dine elever har til enhver tid tilgang til hele læremiddelet. Her er det opp til deg som lærer å vurdere når det passer for din elevgruppe å jobbe med de ulike temaene. Man kan også velge bort temaer og fremdeles jobbe med hele læreplanen.

Creaza KRLE er et dynamisk og åpent læremiddel. I dette legger vi følgende:

- Læremiddelet er dynamisk ved at du som lærer har mulighet til å redigere i nesten alle elementene som ligger her. Du kan redigere i produktene og så dele/tildele din versjon til elevene, enten for at de skal kunne se på det du har redigert i, jobbe videre med produktet selv eller samarbeide i det.
- Elevene har også mulighet til å redigere i produktene selv. Kanskje de ønsker å legge til sine tanker og erfaringer i temakartene, legge til sin egen stemme i tekster eller å skrive notater i temakartet mens dere snakker om det i klassen?
- At læremiddelet er åpent betyr at det ikke er satt opp når man skal jobbe med de ulike elementene. Fra biblioteket og oppgavebanken kan du også plukke oppgaver og konsumerende materiale fra de ulike temaene og slik sette sammen et eget læringsløp for dine elever.
- I et åpent læremiddel ligger også at veldig mange av oppgavene er åpne. Her har elevene mulighet til å jobbe på sitt nivå og med sin personlighet og kreativitet og fortsatt oppleve at de har besvart oppgaven.

Samlet legger dette godt til rette for tilpasset opplæring. Alle elever får jobbe på sitt nivå, og dersom det trengs ytterligere tilpasninger til grupper eller enkeltelever har du som lærer mulighet til å redigere og tildele til de aktuelle elevene.

Creaza KRLE inneholder elementer til konsum, der elevene på ulike måter lærer om religioner, livssyn, filosofiske og etiske temaer. Allikevel er det oppgavene som er det viktigste i læremiddelet. Det er her læringen virkelig skjer, gjennom utforskning og produksjon. Når elevene aktivt jobber med utforskning og produksjon, vil de utvikle sine ferdigheter i faget. I læremiddelet finnes det mange ulike typer oppgaver. Dette kan du lese om under "Oppgaver".

I Creaza kan du som lærer tildele oppgaver til elevene. Vi anbefaler å gjøre dette fremfor at elevene trykker "Løs" under oppgavene. Grunnen er at når du tildeler oppgaver, får du innsyn i elevenes arbeid helt fra de starter. Da kan du drive underveisvurdering og gi

elevene fremovermeldinger underveis i deres arbeid. Det å få hjelp til å komme på rett vei i sin prosess er en viktig del av elevenes utvikling. Du har mulighet til å gi kommentarer på elevproduktet i sin helhet, eller å redigere i produktet og gi muntlige og skriftlige kommentarer inni selve produktet.

Oppgavene i Creaza KRLE har ikke en fasit liggende inne der elevenes svar blir røde eller grønne. Vi ønsker ikke at elevene skal prøve seg frem til de ser at svaret blir rett. Vi ønsker heller ikke at elever skal oppleve at det lyser mye rødt mot dem. I Creaza KRLE sine oppgaver må elevene tenke seg om, og ta et aktivt valg i sin oppgaveløsning. Dersom du som lærer har tildelt oppgavene, kan du raskt se hvordan elevene har svart på oppgavene.

Oppgavene i Creaza KRLE er heller ikke styrt av adaptivitet. Mange av våre oppgaver har fokus på elevens kreativitet, og kreativitet er svært vanskelig å vurdere av en kunstig intelligens. I læremiddelet er det du som lærer som kan tildele og følge elevens prosess helt konkret. Her vil du få en oversikt over hva elevene dine kan og ikke kan, og slik kan du hjelpe dem videre i deres læring.

Alle temasidene i Creaza KRLE har en innledende tekst på toppen som henvender seg til eleven. Her får elevene vite hvorfor de skal lære om det aktuelle temaet. Øverst til høyre ser du knappen "Veiledning". Klikker du på denne, vil du få en rask oversikt over temaet, tips til bruk av elementene og forankring til læreplanen.

Forsiden

Den første siden i Creaza KRLE er en side der du kan navigere deg videre til ulike sider.

Øverst finner du de fire modulene som finnes i læremiddelet. Klikker du på en av disse, kommer du til modulsiden og deretter til temasider. Der ligger det materiale til konsum og oppgaver der elevene på ulike måter er utforskende og kreative produsenter.

Boksen "Bibliotek" fører deg til en side der alt det konsumerende materialet i læremiddelet er samlet. Her kan du få se innhold fra både KRLE 5-7 og KRLE 8-10. Alt innholdet kan også filtreres på ulike typer produkter, som temakart, tematekster, podkaster, religiøse tekster, dilemmatekster, filosofiske tekster, andre tekster og filmer.

Klikker du på boksen "Oppgaver", kommer du til oppgavebanken. Her får du se alle oppgaver, både fra KRLE 5-7 og KRLE 8-10. Oppgavene kan også filtreres slik at du kan se hva de ulike oppgavene fokuserer på, for eksempel refleksjon, samarbeid og tverrfaglighet.

"Begreper"-boksen fører deg til begrepsbanken. Den inneholder over 150 begrepsforklaringer. Begrepsforklaringene forklarer begrepet med enkle ord og mye visualisering. Forklaringene er innlest. Definisjonene til alle begrepene er også oversatt skriftlig, og innlest, på mange ulike språk. Hver begrepsforklaring har en tilhørende oppgave, slik at elevene kan utforske begrepet videre og vise sin forståelse av det.

Moduler

Creaza KRLE er delt inn i fire moduler. I hver modul er det flere temaer.

Temaside

Creaza KRLE 5-7 inneholder 24 ulike temasider, og Creaza KRLE 8-10 inneholder 25 ulike temasider. Hver av disse temasidene inneholder både konsumerende materiale og oppgaver. Det konsumerende materialet finner du øverst på siden. Nesten alt innholdet på temasidene kan man redigere og lage sine egne versjoner av dersom man ønsker det.

Her følger en kort beskrivelse av temaene:

Creaza KRLE 5-7:

Modul: Religion og livssyn

- Å forstå det hellige: Dette temaet kan være fint å starte med før man går inn i hver enkelt religion. Det å bli kjent med begrepet “hellig” fungerer som en nyttig introduksjon til å forstå religiøse tanker. Temaet inneholder nyttig informasjon, men legger også opp til elevenes refleksjon. Podkasten i dette temaet er et intervju med en sykehusprest som snakker om hva det hellige er, og hvordan det kan være ulikt for ulike mennesker hun snakker med. Oppgavene er varierte. Der får elevene utforske ulike perspektiver på begrepet “hellig”.
- Hinduisme: Hinduismen er den eldste av de fem verdensreligionene. I dette temaet får elevene bli kjent med grunntankene i religionen, hvordan det er å leve som hindu, og de får utforske religiøse hinduistiske fortellinger. Det er også en podkast der vi er på besøk i et hindutempel. Oppgavene er varierte. Der får elevene utforske og reflektere over ulike sider ved religionen.
- Buddhisme: Buddhismen er den nest eldste verdensreligionen. I dette temaet får elevene bli kjent med grunntankene i religionen, hvordan det er å leve som buddhist, og de får utforske religiøse buddhistiske fortellinger. Det er også en podkast der vi er på besøk i et buddhisttempel og snakker med en munk. Oppgavene er varierte. Der får elevene utforske og reflektere over ulike sider ved religionen.
- Jødedom: Jødedommen er den eldste av de monoteistiske religionene. I dette temaet får elevene bli kjent med grunntankene i religionen, hvordan det er å leve som jøde, og de får utforske religiøse jødiske fortellinger. Det er også en podkast der vi er på besøk i synagogen i Oslo. Oppgavene er varierte. Der får elevene utforske og reflektere over ulike sider ved religionen. I dette temaet blir elevene også introdusert for jødene i det norske samfunnet og holocaust under andre verdenskrig.
- Islam: Islam er den yngste av de monoteistiske religionene. I dette temaet får elevene bli kjent med grunntankene i religionen, hvordan det er å leve som muslim, og de får utforske religiøse fortellinger tilknyttet islam. Det er også en podkast der vi er på besøk i moskeen på Grønland i Oslo. Oppgavene er varierte. Der får elevene utforske og reflektere over ulike sider ved religionen.
- Livssynshumanisme: I Creaza KRLE 5-7 presenteres livssynshumanismen. Dette livssynet har flest medlemmer i Norge sammenlignet med andre ikke-religiøse

livssyn. I dette temaet får elevene bli kjent med livssynshumanismens verdier og seremonier. De får høre en podkast med livssynshumanist Christian Lomsdalen, og de får lese om den kjente livssynshumanisten Fridtjof Nansen. De blir også presentert dikt som omhandler humanistiske verdier. Oppgavene er varierte. Her får elevene på ulike måter utforsket livssynet.

- Religiøs mangfold: I Norge i dag finnes det mange flere religioner/livssyn enn de fem verdensreligionene og livssynshumanismen. I dette temaet blir elevene presentert noen av dem. Her er det også fokus på begrepet mangfold og hvordan man kan leve sammen selv om man har ulik tro og verdier. I dette temaet får elevene også innsyn i de nasjonale minoritetenes tros- og livssynstradisjoner. I podkasten i dette temaet er vi på besøk i sikhenes Gurdwara i Oslo.
- Samisk religion og livssyn: Samiske religions- og livssynstradisjoner er en del av vår kulturarv. I dette temaet får elevene et innblikk i disse, både gjennom temakart og fagtekster, men også gjennom samiske myter. I podkasten får elevene bli kjent med landsforstanderen i sjamanistisk forbund. Han forteller om samenes gamle religion, og om hvordan den også praktiseres i dag. I oppgavene kan de utforske temaet på ulike måter.

Modul: Kristendom

- Det kristne livet: Dette temaet omhandler hva de kristne tror på, om høytider og riter/handlinger. I podkastepisoden får elevene høre et intervju med en barnepastor som forteller både om hva hun personlig tror på og hva man ofte gjør i kirken. I dette temaet er det to religiøse tekster. En tekst med bibelsitater, og en salme. Oppgavene er varierte. Her får elevene utforsket ulike sider ved det å være kristen.
- Jesus: Jesus er den viktigste personen i kristendommen, og det er derfor et helt tema om ham i læremiddelet. I temaet blir elevene presentert ulike fortellinger om Jesus og hvorfor han og hans budskap er viktig for de kristne. De får også innsyn i Jesus som en viktig person i flere religioner. I podkasten kan man høre barn snakke om Jesus og hva de kan om ham. Oppgavene er varierte. Her får elevene utforsket Jesus som person, hans gjerninger og budskap.
- Bibelen: De kristnes hellige skrifter er viet et eget tema i Creaza KRLE. Her får elevene lære om boka som helhet, blant annet om hvordan den er inndelt, og hvorfor den er viktig for kristne og for andre mennesker. De får også lære eksplisitt om Det gamle testamentet og Det nye testamentet. Fortellinger fra Bibelen blir presentert. Flere av fortellingene i Bibelen blir også knyttet til kristne høytider i dette temaet. I podkastepisoden får vi høre Svein Tindberg lese fra barnebibelen han har utgitt. I oppgavene får elevene utforsket ulike sider ved Bibelen. De får også jobbet med bibelske fortellinger og budskap. I Cartoonist finnes det egne temaer som heter "Det gamle testamentet" og "Det nye testamentet" der elevene kan bolte seg og være skapende i dette temaet.
- Kirkesamfunn i Norge: I dette temaet blir de største kirkesamfunnene i Norge presentert. Det er et ekstra fokus på Frelsesarmeen gjennom tematekst og podkast da organisasjonen er kjent for mange elever gjennom blant annet "Håp i ei gryte" og Fretex. I temaet får elevene også utforske fortellinger om helgener. I oppgavene får

elevene dykke ned i de ulike kirkesamfunnene, og sammenligne. Det legges også opp til lokale tilpasninger her, da det er viktig å utforske kirkesamfunn i nærmiljøet.

- Kristendommens historie i Norge: I dette temaet blir kristendommens historie i Norge presentert gjennom temakart og tidslinje. Elevene blir også kjent med ulike personer i den norske kirkehistorien. I podkastepisoden får de høre en kirkehistoriker fortelle om hvordan kristendommen i Norge var i gamle dager. I oppgavene får de jobbe videre med dette.

Modul: Filosofi

- Å undre seg: Dette temaet lar elevene utforske hva filosofi og filosofisk tenkning er. De får også utforske forskjellen på filosofiske spørsmål og spørsmål som ikke er filosofiske. I dette temaet kan de også se en musikkvideo og lytte til "Spørsmålsangen", samt filosofere rundt den filosofiske teksten.
- Hvordan ble alt til?: Både vitenskapen og ulike religioner har sine svar på hvordan verden ble til, men allikevel er dette et mysterium og et filosofisk tema. Dette temaet tar for seg dette, både ved at man får utforske ulike tanker rundt temaet, og der elevene får reflektere rundt spørsmålene og kanskje gjøre seg opp sin egen mening om dette. I temaet finnes det også en filosofisk tekst man kan undre seg over alene og sammen.
- Hva er et menneske?: Temaet tar for seg ulike tanker og filosofier om hva mennesket er i seg selv og i forhold til andre arter. Temaet inneholder også tematikk om menneskeverd og menneskerettigheter, blant annet gjennom podkastepisoden med intervju med Geir Lippestad. Temaet har et særlig fokus på åndsfrihet og ytringsfrihet, noe man får et godt eksempel på i den kreative teksten. Temaet har også en filosofisk tekst der elevene virkelig kan få igang sine tanker om hva et menneske er. I temaet får elevene gjennom varierte oppgaver reflektere alene og sammen rundt dette viktige temaet.
- Hva er en sannhet?: I dette temaet får elevene undre seg over om det finnes noe som er sant, eller om dette har mer med perspektiver å gjøre. De får utforske ulike meninger om hva som er sant, og de får tenke over hva som er løgn, og om falske nyheter. Det finnes også en filosofisk tekst i dette temaet som man i fellesskap kan reflektere videre rundt. Den kreative teksten handler om et dilemma - kan det noen ganger være greit å lyve?
- Hva skjer etter døden?: Dette spørsmålet er et evig mysterium. I dette temaet får elevene høre ulike tanker om dette. De får lære litt om hva som skjer under en gravferd, hva som skjer med den døde kroppen og om ulike tanker om hva som skjer med selvet etter man er død. De får høre en podkast med en gravferdskonsulent som blant annet forteller om hva barn kan gjøre i en begravelse, og de får også jobbe med tematikken "sorg". Den kreative teksten handler om en gutt som nettopp har mistet farfaren sin. Dette kan kanskje være et tema flere elever kan kjenne seg igjen i, og setter temaet inn i en sfære elevene kan kjenne seg igjen i.

Modul: Etikk

- **Rett og galt:** I dette temaet blir elevene presentert begreper som etikk, moral og etiske dilemmaer. De får også lære om etikk blant filosofene og i ulike religioner. I dette temaet finnes det to dilemmatekster som har en åpen slutt. Her kan man dikte videre på tekstene eller drøfte dem sammen i klassen. Det er også en kreativ tekst i temaet, som kan være fin å starte med og diskutere. Gjennom varierte oppgaver får elevene jobbe videre med disse emnene.
- **Å leve sammen:** Dette temaet har fokus på vennskap, familie, og andre undertemaer under det å leve sammen, som mobbing. Den kreative teksten handler om to venner som plutselig har begynt å slåss. Bruk den gjerne som en innledning til temaet. Her finnes det også dilemmatekst og oppgaver der man får jobbet med temaet på ulike vis. Podkasten i dette temaet er en samtale om vennskap mellom noen elever på 7. trinn.
- **Vi er forskjellige:** Dette temaet har både fokus på psykisk helse og det at vi er forskjellige fysisk. Podkasten er et intervju med et ektepar som har CP, og gjennom denne samt dilemmatekst får elevene ulike perspektiver på at vi som mennesker er ulike og verdifulle slik vi er. Gjennom varierte oppgaver får de videre utforske disse perspektivene.
- **Seksualitet:** Temaet omhandler både forelskelse og gryende seksualitet, seksuell identitet og kjønnsidentitet, og også grensesetting og hva som er greit og ikke greit. Gjennom ulike tekster blir elevene kjent med de ulike temaene. Oppgavene er også varierte og kan brukes til de ulike undertemaene. Dilemmateksten anbefales brukt for de eldste elevene, da denne egner seg best for dem.
- **På internett:** Dette temaet tar for seg etikk på nettet, det å ytre seg om religion på nettet og gode og vonde følelser vi kan få ved å være på nett. Gjennom ulike tekster får elevene ulike perspektiver på temaet som de kan jobbe videre med i oppgavene.
- **Bærekraftig utvikling:** Dette tverrfaglige temaet i læreplanen blir her belyst med tanke på etikk og hva vi som enkeltmennesker og som mennesker sammen kan gjøre for en bærekraftig fremtid. I podkasten får vi møte influenser Ingrid Bergtun som jobber for at flere skal bli bevisst bærekraftig mote og klesproduksjon.

Creaza KRLE 8-10

Modul: Religioner og livssyn

- **Hva er religion?:** Som en start på 8. trinn kan det være fint å snakke om hva religion er, og hva det ikke er. I dette temaet får man en innføring i dette, samt at man videre utforsker det. I podkastepisoden møter vi initiativtaker til "Håpets katedral" i Fredrikstad, en liten katedral som brukes av alle, uansett religion og livssyn. Det er religiøse tekster/myter her, som gir et perspektiv på hva religion og religioner kan være.
- **Hinduisme:** Hinduismen er den eldste av de fem verdensreligionene. I dette temaet får elevene bli kjent med grunntankene i religionen, hvordan det er å leve som hindu, og de får utforske religiøse hinduistiske fortellinger. Podkastepisoden er et intervju med en ung hindu. Oppgavene er varierte. Der får elevene utforske og reflektere over ulike sider ved religionen.

- **Buddhisme:** Buddhismen er den nest eldste verdensreligionen. I dette temaet får elevene bli kjent med grunntankene i religionen, hvordan det er å leve som buddhist, og de får utforske religiøse buddhistiske fortellinger. Det er også en podkastepisode der man får lære mer om karma, og høre barnehagebarns tanker om gjenfødelse og karma. Oppgavene er varierte. Der får elevene utforske og reflektere over ulike sider ved religionen.
- **Jødedom:** Jødedommen er den eldste av de monoteistiske religionene. I dette temaet får elevene bli kjent med grunntankene i religionen, hvordan det er å leve som jøde, og de får utforske religiøse jødiske fortellinger. Podkastepisoden er et intervju med en ung jøde. Oppgavene er varierte. Der får elevene utforske og reflektere over ulike sider ved religionen. I dette temaet blir elevene også introdusert for jødene i det norske samfunnet og holocaust under andre verdenskrig.
- **Islam:** Islam er den yngste av de monoteistiske religionene. I dette temaet får elevene bli kjent med grunntankene i religionen, hvordan det er å leve som muslim, og de får utforske religiøse fortellinger tilknyttet islam. Podkastepisoden er et intervju med en ung muslim. Oppgavene er varierte. Der får elevene utforske og reflektere over ulike sider ved religionen.
- **Ikke-religiøse livssyn:** På ungdomstrinnet blir elevene introdusert for flere ikke-religiøse livssyn enn livssynshumanismen. Allikevel har livssynshumanismen størst plass da den har flest medlemmer i Norge. Elevene får lære om tankene/filosofien i de ulike livssynene, om handlinger og om etikk. De blir presentert flere tekster som er sentrale i ikke-religiøse livssyn. Podkastepisoden er laget av Christian Lomsdalen, som er humanetiker. Oppgavene er varierte. Der får elevene utforske og reflektere over ulike sider ved ikke-religiøse livssyn.
- **Religion i Norge:** I Norge i dag finnes det mange flere religioner enn de fem verdensreligionene. Dette temaet tar for seg flere av disse, både i temakart og gjennom ulike tekster. I podkasten er vi på besøk i sikhenes Gurdwara og lærer mer om denne religionen. De religiøse tekstene er tekster/fortellinger fra sikhismen. Oppgavene er svært varierte, slik at elevene får jobbet med mangfoldet av religioner, og mer spesifikt med de ulike religionene. Dette temaet inneholder derfor flere oppgaver enn mange av de andre temaene. I dette temaet kan det være fint å gjøre utvalg ut fra lokale tilpasninger, som hvilke religioner som er representert i klassen og i nærmiljøet.
- **Nyreligiøsitet:** Dagens samfunn er fullt av tro på ulike fenomener. Forestillingene er både høyst private og mer strukturerte, som religioner. I dette temaet blir elevene kjent med flere av disse tankene, gjennom tematekster, temakart og religiøse tekster/historier. Podkasten er et intervju med landsforstanderen i sjamanistisk forbund. Oppgavene her er svært varierte, slik at elevene får utforsket og reflektert over mange sider ved dette store temaet.
- **Religions- og livssynstradisjoner:** Dette temaet tar for seg religions- og livssynstradisjoner til ulike urfolk, med et særlig fokus på det samiske folkets tradisjoner. Her blir elevene presentert ulike myter, samt at de får utforske de gamle tankene om gud, helligdom og etikk. Oppgavene er varierte. Her får elevene utforske og reflektere over ulike sider ved disse gamle religions- og livssynstradisjonene.

- Religion i medier og populærkultur: Populærkulturen inneholder mange henvisninger til religion. I dette temaet skal elevene få utforske dette. Temaet er vinklet positivt og inneholder derfor ikke de mer negative sidene ved dette. Podkastepisoden er et intervju med Sunniva Gylver der hun forteller om hvordan hun innlemmer populære fenomener i sin gjerning som prest. I temaet får elevene også dykke litt ned i undertematikken “Hva er det ok å tøyse med?”. I oppgavene får elevene jobbe med ulike sider av tematikken både sammen og alene.

Modul: Kristendom

- Det kristne livet: Dette temaet handler om hva de kristne tror på, om høytider og riter/handlinger. I podkastepisoden får elevene høre et intervju med en organist som forteller om musikk i kristendommen, og om gudstjenesten fra sitt perspektiv. Temaet inneholder religiøse tekster som er kjent for mange kristne. Oppgavene er varierte slik at elevene får utforsket ulike sider ved det å være kristen.
- Bibelen: De kristnes hellige skrifter er viet et eget tema i Creaza KRLE. Her får de lære om boka som helhet, blant annet om hvordan den er inndelt, og hvorfor den er viktig for kristne og for andre mennesker. De får også lære eksplisitt om Det gamle testamentet og Det nye testamentet. Hele den store fortellingen fra Bibelen blir presentert. I podkastepisoden får vi høre et intervju med Svein Tindberg som har satt opp flere forestillinger på teateret ut fra bøker i Bibelen. I oppgavene får elevene utforske Bibelen og dens historie og betydning på ulike måter.
- Kirkesamfunn i verden: I dette temaet blir de største kirkesamfunnene presentert. Det er også et tydelig fokus på samhold og økumenikk. I oppgavene får elevene dykke ned i de ulike kirkesamfunnene, og sammenligne. Det legges også opp til lokale tilpasninger her, da det er viktig å utforske kirkesamfunn i nærmiljøet. I podkastepisoden får vi være med i et kloster og høre hvordan det er å leve der. Temaet inneholder også fortellinger/tekster fra kirkehistorien.
- Kirkehistorie i verden: I dette temaet blir kristendommens historie presentert gjennom temakart og tidslinje. Elevene blir også kjent med ulike personer i kirkehistorien, både gjennom tematekster og utdrag fra autentiske tekster. I oppgavene får de sette seg inn i og utforske de ulike periodene av historien. I podkastepisoden får vi høre om utsmykningene i Mariakirken i Bergen og deres spennende historie.
- Kristendom i endring: Både samfunnet og kristendommen har endret seg opp gjennom historien. I dette temaet vil elevene bli kjent med, og utforske denne endringen. I podkasten får vi høre et intervju med en kirkehistoriker som forteller om kirkens rolle i samfunnet før og nå. Dette temaet inneholder også en kreativ tekst om konfirmasjonen i gamle dager, samt en tekst fra apostlenes gjerninger med en tematikk som også settes inn i vår tid.

Modul: Filosofi

- Hva er filosofi?: Dette temaet er både en introduksjon til det å filosofere og være undrende, og også en enkel gjennomgang av filosofihistorien der man lærer om ulike filosofiske ideer. I podkasten får vi høre et intervju med filosof Henrik Syse. Temaet

inneholder flere tekster til undring og refleksjon, samt mange varierte oppgaver. Her blir man blant annet introdusert for det å ha en filosofisk samtale i klassen.

- Hva er et menneske?: Både religioner og livssyn har tanker om hva et menneske er. I dette temaet blir elevene introdusert for mange av disse tankene, samtidig som de får anledning til selv å filosofere rundt dette viktige temaet. Temaet tar også for seg menneskerettighetene med et særlig fokus på ytringsfrihet og åndsfrihet. Podkasten inneholder historier om mennesker som har blitt diskriminert på grunn av sin overbevisning, og vi får også høre fra Stefanusstiftelsen som jobber for åndsfrihet i verden. Den kreative teksten handler om det å være et medmenneske, et begrep som kan være fint å snakke om. Oppgavene er svært varierte da tematikken er vid. Dette temaet kan man komme tilbake til mange ganger med ulike utgangspunkt.
- Hva er sannhet?: I dette temaet får elevene undre seg over om det finnes noe som er sant, eller om dette har mer med perspektiver å gjøre. De får utforske ulike meninger om hva som er sant, og de får tenke over konspirasjonsteorier og falske nyheter. De får også undre seg over en filosofisk tekst. Den kreative teksten kan være fin å snakke sammen om og finne tolkning av sammen.
- Finnes guddommelighet?: I dette temaet får elevene filosofere rundt ulike gudsbilder og om det i det hele tatt finnes noe guddommelig. De får innsyn i ulike teorier rundt guddommelighet og blir også oppmuntret til å forme sine egne tanker rundt dette spørsmålet. Temaet inneholder en filosofisk tekst som man kan filosofere videre rundt i klasserommet. Den kreative teksten er en morsom fortelling om en engel og hans medengler.
- Hva skjer etter døden?: Dette spørsmålet er et evig mysterium. I dette temaet får elevene høre ulike tanker om dette. De får lære litt om hva som skjer i en gravferd, hva som skjer med den døde kroppen og om ulike tanker om hva som skjer med selvet etter man er død. De får også utforske etiske dilemmaer rundt død og sorg. De får høre en podkast med en gravferdskonsulent som blant annet forteller om hvordan man kan være der for mennesker i sorg. I dette temaet er det også flere tekster med ulike perspektiver på temaet.

Modul: Etikk

- Etikk og moral: I dette temaet blir elevene presentert begreper som etikk, moral og etiske dilemmaer. De får lære om ulike etiske tenkemåter og utforske disse videre. Begrepet rettferdighet blir tatt ekstra tak i og kan jobbes med i fordypningsoppgaven "Mer om..." Temaet inneholder en dilemmatekst som har en åpen slutt. Her kan man dikte videre på tekstene eller drøfte dem sammen i klassen.
- Hvordan leve sammen?: Temaet har fokus på det å leve sammen i et mangfoldig samfunn, og det å kunne ha et etisk godt ordskifte med mennesker man kan være uenige med. Oppgavene er varierte. Her får elevene blant annet utforsket sin egen identitet, ulike etiske utfordringer ved å leve i et mangfoldig samfunn og diskutere religionsdialog. Podkasten i temaet er et intervju med noen som jobber på en ungdomsenhet i fengsel. De forteller hvordan det er å være ung i fengsel. Den kreative teksten åpner for samtaler om hvordan vi mennesker kan være påvirkelige.
- Vi er forskjellige!: Dette temaet inneholder mange underemner knyttet til at vi er forskjellige. Her handler det både om ulike fysiske og psykiske forutsetninger, om

kjønns mangfold og ulike seksuelle orientering. Temaet lar elevene utforske sin egen identitet og selvbylde. Det er også et stort fokus på toleranse – det å akseptere hver og en i samfunnet for den de er. Den kreative teksten er en fortelling om unge jenter og deres tanker om hvordan de blir sett på og behandlet. Gjennom ulike tekster får elevene reflektere over temaet alene og sammen med hverandre.

- På internett: Dette temaet handler om ulike undertemaer knyttet til å være på internett. Det handler om informasjon vi finner på nettet – som falske nyheter, konspirasjoner osv.. Videre handler det om etikk på nettet, og om psykisk helse og livsmestring i sosiale medier. Oppgavene er varierte. Her får elevene utforsket mange sider ved det å være på nettet. Temaet inneholder en dilemmatekst som man kan diskutere og dikte videre på. Her finnes også en sang om etikk.
- Bærekraftig utvikling: Dette tverrfaglige temaet i læreplanen blir her fokusert med tanke på etikk og hva vi som enkeltmennesker og som mennesker sammen kan gjøre for en bærekraftig fremtid. I podkasten får vi møte vokalist og gitarist i bandet "Oslo Ess", Åsmund Lande. Han snakker blant annet om det å påvirke ved hjelp av musikk, og om sangen "Alt jeg ber om er et mirakel" som handler om klimaendringer og bærekraftig utvikling. Den kreative teksten kan brukes som en introduksjon og videre samtale i oppstarten av temaet.

Elementene på temasidene blir beskrevet videre i denne lærerveiledningen. Her vil du også få pedagogiske tips til hvordan du kan bruke disse med elevene.

Podkast

Mange av temaene i Creaza KRLE inneholder en podkastepisode. Podkastene kan for eksempel være intervjuer med noen som kan mye om tematikken, reportasjer der man er på besøk i gudshus, samtaler med elever/barn om ulike temaer, eller intervjuer med mennesker som har opplevd eller opplever noe som er relevant for tematikken. Podkastene er delt inn i kapitler med overskrifter og bilder. Mange av disse bildene er tatt under innspillingen av podkastepisoden.

Hvordan bruke podkastene?

Podkastene kan brukes i oppstart av temaet. Mange av disse vil gjøre elevene nysgjerrige på tematikken slik at de vil utforske den nærmere. For noen grupper kan det bli lenge å lytte i 10-15 minutter. Vi har derfor delt podkastene inn i kapitler, slik at du kan spille av deler av podkasten for så å jobbe videre med denne delen i oppgaver/gjennom temakart eller tekster.

Kreativ tekst

Mange av temaene i Creaza KRLE inneholder en kreativ tekst på toppen av temasiden. Disse tekstene er filmer. Tekstene er i ulike sjangre, blant annet som sanger og fortellinger. De kreative tekstene er innleste og animerte.

Hvordan bruke de kreative tekstene?

Disse tekstene er tenkt brukt som en innledning til temaet. Når elevene ser disse, blir de forhåpentligvis nysgjerrige på temaet og ønsker å lære mer om dette. Tekstene inneholder også ofte perspektiver på de tverrfaglige temaene og er fine å bruke som utgangspunkt for dialog i klasserommet.

Temakart

Hvert tema har temakart. Temakartene er fremstilt gjennom tankekart. Alle temakartene inneholder spørsmål, informasjon om temaet og lenker til kilder elevene kan utforske videre – som tekster og filmklipp.

Noen av temakartene inneholder mye faktainformasjon, mens andre er mer undrende og inneholder mange spørsmål til refleksjon. Dette avhenger av tematikken.

Alle temakartene inneholder mye visualisering, som hjelper elevene å henge informasjonen på noe konkret og visuelt. Temakartene viser også elevene hvordan man kan bruke Creazas verktøy Mindomo på ulike måter selv.

Hvordan bruke temakartene?

Temakartene er tenkt å brukes i undervisningen i klasserommet. Du kan ta dem opp på tavla for å se på dem sammen med elevene. Elevene kan også bruke dem selv ved å lese i dem og tilegne seg informasjon om temaet. De er også tenkt å brukes av elevene som et sted man kan finne informasjon når de jobber med oppgaver.

Alle temakartene inneholder mange spørsmål som man kan diskutere i klasserommet. Disse spørsmålene er tenkt brukt for å få elevene muntlig aktive og for at de skal reflektere rundt temaet.

Kildene det er lenket til i temakartene kan brukes for å se på sammen i klassen, eller for elevenes eget konsum. De fungerer også som fine kilder til mange av oppgavene elevene senere løser. (Flere av oppgavene lengre ned på temasidene inneholder også lenker til gode kilder.)

Tematekst

Tematekstene i Creaza KRLE er skriftlige, innleste og visualiserte. Tekstene tar for seg og dykker ned i en liten del av den overordnede tematikken.

Hvordan bruke tematekstene?

Tematekstene kan leses/lyttes til av hver enkelt elev, eller man kan se på dem sammen på tavla. De kan også være fine å bruke som kilder når elevene utforsker tematikken ved å jobbe med oppgaver.

Religiøse tekster

De aller fleste temaene i modulene “Religion og livssyn” og “Kristendom” inneholder religiøse tekster. Dette er fortellinger/tekster/dikt som barn og voksne som tilhører de ulike religionene kjenner til. Å bli presentert disse tekstene gir elevene et innblikk i religionen, og for elever som selv tilhører religionen, vil det føles fint at klassevennene får erfare de samme historiene/tekstene. De religiøse tekstene fremstilles skriftlig, innlest og visualisert (på religionens premisser). Mye av det visuelle er hentet fra Cartoonist, men det er også visualisert gjennom bilder.

Hvordan bruke de religiøse tekstene?

Tekstene kan brukes til felles gjennomgang i klasserommet, eller de kan brukes som egenlesning for elevene.

Snakk sammen i klasserommet om tekstene! Hva tenker elevene om tekstene? Hva kan være budskapet i dem? Det finnes spørsmål til samtale og refleksjon på slutten av hver tekst. Disse spørsmålene kan man snakke om i klassen, i grupper, par, eller elevene kan hver for seg svare på spørsmålene skriftlig eller muntlig. Dersom du ønsker at elevene skal besvare disse spørsmålene direkte i produktet, kan de trykke “Rediger” under produktet og slik få sin egen kopi av teksten som de kan skrive eller gjøre lydopptak i. Dersom du ønsker å tildele teksten til elevene for at de skal jobbe videre med den, trykker du først rediger for så å tildele til hver enkelt elev fra “Mitt innhold”.

Filosofiske tekster

Temaene i modulen “Filosofi” har filosofiske tekster. Disse tekstene er fortellinger eller andre typer tekster. Tekstene er undrende og åpner opp for elevenes videre undring og filosofering rundt tematikken. Alle tekstene er skriftlige, visualiserte og innleste. På siste side i disse tekstene finnes det spørsmål til refleksjon og samtale.

Hvordan bruke de filosofiske tekstene?

De filosofiske tekstene kan leses av hver enkelt elev, eller man kan se på dem / lese dem sammen i klassen for så å snakke om dem sammen etterpå. Dersom man trykker på “rediger”, kan man jobbe videre med sin egen kopi av teksten. Kanskje man vil skrive videre på selve teksten, eller kanskje man ønsker å skrive eller spille inn sine egne tanker etter å ha lest teksten. Det kan elevene fint gjøre her. Dersom du ønsker å tildele teksten til elevene for at de skal jobbe videre med den, trykker du først rediger for så å tildele til hver enkelt elev fra “Mitt innhold”.

Dilemmatekster

Alle temaene i modulen “Etikk” har dilemmatekster. Disse tekstene er fortellinger med etiske dilemmaer. Alle disse tekstene har en åpen slutt. Dilemmatekstene er skriftlige, visualiserte og innleste.

Hvordan bruke dilemmatekstene?

Dilemmatekstene kan leses av hver enkelt elev, eller man kan se på dem / lese dem sammen i klassen for så å snakke om dem sammen etterpå. Dersom man trykker på “rediger”, kan man jobbe videre med sin egen kopi av teksten. Kanskje man vil skrive videre på selve teksten og lage en slutt på den. Det kan elevene fint gjøre her. Dersom du ønsker å tildele teksten til elevene for at de skal jobbe videre med den, trykker du først rediger for så å tildele til hver enkelt elev fra “Mitt innhold”.

Andre tekster

I læremiddelet finnes det flere tekster som ikke hører til i noen av kategoriene over. De blir da sortert under “Andre tekster” i biblioteket. Dette er tekster som artikler, sangtekster, dikt etc. Tekstene er skriftlige, innleste og visualiserte.

Hvordan bruke “andre tekster”?

Tekstene kan leses/lyttes til av hver enkelt elev, eller man kan se på dem sammen på tavla. De kan også være fine å bruke som kilder når elevene utforsker tematikken ved å jobbe med oppgaver.

Oppgaver

Creaza KRLE inneholder mange oppgaver til hvert tema. Oppgavene lar elevene jobbe med tematikken på flere ulike måter. Oppgavene blir presentert i Creazas verktøy, og mange av dem skal også løses i disse verktøyene. Alle oppgaver i Mindomo og Cartoonist har en start som elevene fortsetter på. Noen oppgaver kan løses på kort tid, mens andre kan jobbes med over en lengre tidsperiode. Velg ut hvilke oppgaver dine elever skal jobbe med i de ulike temaene, og tildel dem til elevene. Når du tildeler, vil du få innsyn i elevenes prosess helt fra de starter å jobbe. Da kan du drive underveisvurdering ved å gi skriftlige og muntlige fremovermeldinger i og under produktet.

Du finner også alle oppgavene under “Oppgaver” fra forsiden. Der finner du ulike filter som du kan bruke for å se hvilke oppgaver som har fokus på for eksempel tverrfaglighet eller refleksjon. Noen av disse fokusområdene blir videre beskrevet under.

Noen oppgaver er **samarbeidsoppgaver**. De legger opp til at elevene jobber i grupper eller par for å kunne løse dem. Det å samarbeide er viktig for elevenes utvikling, spesielt i et fag som KRLE der det er et fokus å kunne leve sammen på en god måte.

Mange oppgaver har fokus på viktige **begreper** tilhørende tematikken. Oppgavene er varierte slik at elevene får jobbe med begreper på ulike måter.

Flere oppgaver er **tverrfaglige/flerfaglige**. Det å jobbe tverrfaglig/flerfaglig er nyttig for å se tematikken fra ulike perspektiver. Alle disse oppgavene har en beskjed i oppgavebeskrivelsen om hvilke fag det er tenkt at man jobber tverrfaglig/flerfaglig i.

Aktiviteter/leker/konkurranser blir presentert i hvert tema. Her får elevene jobbe på andre måter enn ved det digitale. Disse oppgavene kan blant annet være å lage noe, å gjennomføre en lek, et litt større praktisk prosjekt eller konkurranser.

Mer om... oppgaver er fordypningsoppgaver der man lærer mer om en bit av tematikken. Oppgavene inneholder både lærestoff og spørsmål/oppgaver som elevene skal besvare. (Disse oppgavene finner du kun i Creaza KRLE 8-10.)

Egenvurderingsoppgaver ligger nederst på hver temaside. Disse oppgavene lar elevene på ulike måter oppsummere hva de har lært i tematikken og, enda viktigere, lar dem tenke gjennom hvordan de har lært og hvordan de selv mener de lærer best.